

Отже налагодження взаємодії закладу дошкільної освіти з родинами сприятиме успішному інформуванню батьків про актуальні проблеми формування та творчого розвитку дошкільників, успішній реалізації навчально-виховних програм формування інтелектуальної, гармонійно розвиненої особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головка М. Б. Резнікова В. А. Виховання педагогічної культури батьків як провідний напрям взаємодії дошкільного навчального закладу та сім'ї. *Наук. збірник освіти Донеччини*. 2017. № 1. С. 62–65
2. Новікова В.М. У співпраці – результат. Робота вихователя з батьками в ДНЗ. Х: вид-во «ранок», 2011. 144 с.
3. Педагогічний словник для молодих батьків /АПН України. Ін-т пробл. виховання, Держ. центр соц. служб для молоді; авт. кол.: Т.Ф. Алексеєнко, Л.В. Артемова, Н.І. Баглаєва. К.: ДЦССМ, 2002. 348 с.

Городиська В. В.,
*доцент кафедри загальної педагогіки
та дошкільної освіти,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка,
м. Дрогобич*
Марків М. Ф.,
*здобувач освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка,
м. Дрогобич*

ТРУДОВЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ (“УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ”)

Актуальність проблематики трудового виховання дошкільників завжди є на часі і затребуваною, лише проявляється більшою та меншою мірою відповідно до потреб суспільства. Одним із важливих виховних напрямів у закладах дошкільної освіти було і залишається трудове виховання дошкільників. Ця тема й сьогодні є украй необхідною, адже будь-яка сфера діяльності побудована на праці. Хоча аналізуючи спектр

періодичних видань для дошкілля ми з'ясували, що за останні роки мінімізувалася увага до проблеми трудового виховання дошкільників, вона є частково призабутою або ж такою, якій не надається відповідної ваги та значення.

Загальновідомо, що в щоденний режим дня дошкільника входить постійне зацікавлення різноманітними видами діяльності, але тема перспективності праці, майбутньої професії обговорюється батьками у сім'ї ще змалку, що і складає зацікавлення у дітей, а от суспільно значущі не надто привабливі професії, їх продуктивність, важливість та цінність говоряться зрідка.

Метою нашої розвідки є аналіз видів трудового виховання дошкільників (за матеріалами освітньої програми “Українське дошкілля”).

Слід зазначити, що у програмі приділяється особлива увага трудовому вихованні дошкільників починаючи із раннього дошкільного віку. Тому для цієї вікової категорії пропонуються такі два види трудового виховання: *самообслуговування* та *господарсько-побутова праця*.

У першому виді діяльності виокремлюються завдання щодо вироблення самостійності дитини, наприклад, скласти свій одяг, взуття, роздягнутися, одягнутися, взутися, роззутися, помити та повитирати руки з допомогою дорослого [3, с. 52].

У другому – залучення дітей до виконання простих трудових доручень щодо прибирання іграшок за собою, розставляння предметів посуду, а також навчити дбати та підгодовувати птахів [3, с. 52].

Науковець Я. Чепіга зазначав, що мистецтво виховання полягає не лише у праці, а у поєднанні двох видів діяльності: гри та праці. Адже сама по собі праця вимагає зосередженості та часової витримки, тому трудова діяльність дошкільників повинна бути покладена на ігрову [4, с. 89].

Натомість Г. Беленька відзначає наступне, що у молодшому дошкільному віці у дітей є інтерес до всіх видів праці, а у старшому – з'являється негативне ставлення до праці і бажання оминати її [1, с. 37].

Аналізуючи програму “Українське дошкілля” вже у старшому дошкільному віці ми прослідковуємо, що трудове виховання поділяється на чотири основні види праці: *самообслуговування, господарсько-побутова праця, праця у природі та художня праця*.

Перший вид праці – самообслуговування, де зі старшими дошкільниками потрібно закріплювати попередньо набуті навички, а також вчити чистити зуби, користуватися ложкою для взуття та ін.

Другий вид праці – господарсько-побутовий, який передбачає навички як самотійної, так і колективної роботи, виховання культури праці, привчання до порядку, охайності, чистоти...

Не менш важливим є третій вид – праця у природі: прищеплення любові до рослин, тварин, риби, птахів, вміння вирощувати, спостерігати, доглядати, плекати, годувати, планувати, копати, садити...

Четвертий вид – це художня праця: навчання через навчання, а це навчити різати, клеїти, згинати – розгинати, з'єднувати, сортувати, складати, готувати, вчити шити, розвивати вміння фантазувати, творити, виробляти художній смак під час прикрашання й оздоблення виробів [3, с. 247].

Для того, щоб з'явилося бажання у дітей до будь-яких видів праці вихователям та батькам потрібно доступно із певним пієтетом подавати інформацію про професії та їх значущість, важливість людей праці, без яких не може функціонувати суспільство.

У програмі чітко розмежовуються такі грані, як відокремлення гри від праці, і важливим постає не скільки процес праці, як результат праці. Ми погоджуємося з думкою науковця Г. Беленької, що традиційні ігри, і навіть іноді рухливі підміняються сучасними – дидактичними (лото, конструктори, кросворди) та комп'ютерними [1, с. 27]. І мусимо визнати, що дошкільник справді у них бачить результат своєї праці.

На шпальтах українських періодичних видань сьогодні зустрічаємо банальний факт, зосередженість педагогів, сучасних батьків на поєднанні таких двох виховних напрямів, як трудове і економічне виховання дошкільників, як фактор майбутньої престижної чи швидше за все матеріально незалежної особистості в суспільстві, де натомість зарубіжні педагоги у такому віці поєднують трудове виховання дошкільників із екологічним [2].

З вище сказаного слід зазначити, сучасним вихователям сьогодні слід подбати про те, щоб сформувати позитивне відношення до праці, а це можливо лише при дотриманні таких естетичних вимог: чисте повітря, яскраве приміщення, гарне освітлення, зовнішня і внутрішня постава вихователя, його міміка, жести, ґрунтовна

співпраця з батьками, доступне подання інформації про суспільно значущі професії, вміння зацікавити конкретними видами праці з елементами гри, встановити часовий відрізок посиленої праці, а також поєднувати вміле чергування праці та відпочинку починаючи з раннього дошкільного віку.

Аналізуючи базову освітню чинну програму “Українське дошкілля” у сфері трудового виховання, слід увиразнити необхідність прищеплення таких базових якостей дошкільникам, як: ініціативність, працелюбність, відповідальність, старанність, самостійність, віра у власний задум, впевненість, здатність до самооцінки, процес і результат праці, естетичність та привабливість праці.

Ми переконані в тому, що необхідно здійснювати системну співпрацю з батьками щодо:

- прищеплення їм елементарних знань про працю, людей праці;
- розуміння екологічного виховання, як потреб виживання суспільства;
- наповнення свідомості ціннісним та об’єктивним матеріалом про суспільно-значущі професії;
- залучення дітей дошкільного віку до посиленої праці ще з раннього віку.

Тому починаючи змалечку слід пропагувати спектр різноманітних видів та форм трудового виховання дошкільникам за допомогою яких здійснюється розвиток працелюбності, формується потреба в праці як основа життєдіяльності людини у майбутньому. Лише завдяки праці дошкільник гартується, орієнтується у правилах безпечної поведінки, формується і набуває відповідних трудових знань, вмінь та навичок, дізнається про професії, їх значущість та необхідність у житті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беленька Г. Трудове виховання дітей дошкільного віку : реалії XXI сторіччя. *Збірник наукових праць*. Частина 2. 2009. С. 26-37.
2. Миськова Н. Дитячий садок чи станція юних екологів, або Як виховують дітей у Словаччині. *Методична скарбничка вихователя*. 2020. № 9. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://evykhovatel.mcfi.ua/837538>
3. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Українське дошкілля” / О.І. Білан, Л.М. Возна, О.Л. Максименко та ін. Тернопіль : Мандрівець, 2012. 264 с.

4. Чепіга Я. Труд і гра, як фактори виховання. *Шлях освіти*. 1923. № 9-10. С. 85-104.

Городиська В. В.,
доцент кафедри загальної педагогіки
та дошкільної освіти,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка,
м. Дрогобич
Сиплива О. А.,
здобувач освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка,
м. Дрогобич

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ТРАДИЦІЇ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Хто як не народ завжди виступає керманичем у вихованні дітей з раннього віку. Хто як не він споконвічно приділяє особливе значення розвитку розуму дитини. І хоча в сучасному розвитку науки народні знання видаються архаїчними і неактуальними, науковці визнають істинність народного досвіду.

Усім фольклорним творам притаманне смислове навантаження, що сприяє засвоєнню дитиною знань, оформлених у високохудожню форму. Численний народний багаж, а саме прислів'я і приказки стверджують необхідність розумового становлення особистості: “Розум найбільше багатство”, “Розумний дім буде, а дурний руйнує”, “Розумний – розсудить, дурний – осудить” та інші. Створені народом загадки є універсальним засобом розвитку логічного мислення дитини. Розгадуючи їх, вона не отримує готову інформацію, а в пошуках відповіді аналізує, порівнює, ставить нові запитання. Саме загадки доводять, що етнопедagogіка завжди сповідувала принцип переходу від простого до складного.

Метою нашої розвідки є аналіз народних традицій та їх вплив на виховання дітей дошкільного віку.

Одним із вагомих виховних напрямів народ вважав *розумове виховання*. Найвпливовішим методом розумового виховання народ вважав спілкування з мудрими,